

УДК 821.133.1'06-3.09:821.161.2'06.09:051 (477)

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.2\(41\).151345](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.2(41).151345)

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕКЛАДИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ПРОЗИ РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ (роль журналу «Всесвіт»)

Дячук Л.С.

кандидат філологічних наук, доцент,

Київський національний торговельно-економічний університет

ORCID: 0000-0002-0076-5236

ResearcherID: N-1723-2016

У статті проаналізовано історію українських перекладів французької жіночої прози та висвітлено роль журналу іноземної літератури «Всесвіт». Встановлено, що радянський період мав особливості перекладання французьких жіночих творів, які зумовлені історико-культурним та політичним контекстами, зокрема чинниками ідеології, цензури, ставленням до фемінізму, літературними і перекладацькими канонами тощо. З'ясовано, що важливою подією для становлення французько-українського перекладу жіночої прози в радянську добу стала публікація у 1976 році в журналі «Всесвіт» роману Ф. Саган «Тьмянний профіль» у перекладі видатного перекладача В. Коптілова. Певні зсуви в перекладі в бік мінімізації чи гіперболізації фемінних чи маскулітних рис персонажів можна трактувати як намагання перекладача посилити експресію перекладного тексту. Результати дослідження показали, що передвісником прагнень України вийти із колоніального перекладацького дискурсу СРСР і залежності від ідеології та видавничої політики Москви у 1991 році стала публікація у «Всесвіті» роману Р. Дефорж «Анна Київська» в перекладі Г. Філіпчука. Це певний прорив у контексті фемінного/гендерного перекладу. Історичний за своїм жанром, роман містить сцени відверто еротичного характеру, які вперше в історії французько-українського перекладу відтворювались українською мовою. Заміна зовсім іншою назвою в перекладі назви роману Р. Дефорж «Sous le Ciel de Novgorod» на «Анна Київська» вказує на бажання Г. Філіпчука привернути більшу увагу українського читача до твору і є виявом фемінізувальної стратегії.

Ключові слова: французька жіноча проза, історія українського перекладу, роль журналу «Всесвіт».

УКРАИНСКИЕ ПЕРЕВОДЫ ФРАНЦУЗСКОЙ ЖЕНСКОЙ ПРОЗЫ СОВЕТСКОГО ПЕРИОДА (роль журналу «Всесвіт»)

Дячук Л.С.

кандидат филологических наук, доцент,

Киевский национальный торгово-экономический университет

В статье проанализирована история украинских переводов французской женской прозы и освещена роль журнала иностранной литературы «Всесвіт» («Вселенная»). По результатам анализа сделаны выводы, что советский период имел особенности перевода французских женских произведений, обусловленных историко-культурным и политическим контекстами, в частности факторами идеологии, цензуры, отношением к феминизму, литературными и переводческими канонами т.п. Выяснено, что важным событием для становления французско-украинского перевода женской прозы в советские времена стала публикация в 1976 году в журнале «Вселенная» романа Ф. Саган «Неясный профиль» в переводе известного переводчика В. Коптилова. Определенные сдвиги в переводе в сторону минимизации или гиперболизации феминных или маскулинтных черт персонажей можно трактовать как попытку переводчика усилить экспрессию переводимого текста. Результаты исследования показали, что предвестником стремлений Украины выйти из колониального переводческого дискурса СССР и зависимости от иде-

ологии и издательской политики Москвы в 1991 году стала публикация во «Вселенной» романа Р. Дефорж «Анна Киевская» в переводе Г. Филипчука. Это определенный прорыв в контексте феминного/гендерного перевода. Исторический по своему жанру, роман содержит сцены откровенно эротического характера, которые впервые в истории французо-украинского перевода воспроизводились на украинский язык. Замена названия совсем другим в переводе романа Р. Дефорж «*Sous le Ciel de Novgorod*» на «Анна Киевская» указывает на желание Г. Филипчука привлечь больше внимание украинского читателя к произведению и является проявлением феминизированной стратегии.

Ключевые слова: французская женская проза, история украинского перевода, роль журнала «Всесвіт».

UKRAINIAN TRANSLATIONS OF FRENCH WOMEN'S PROSE OF THE SOVIET PERIOD (the role of the journal "Vsesvit")

Diachuk L.

Candidate of Philological Sciences, Associate professor,
Kyiv National University of Trade and Economics

*The article deals with the history of Ukrainian translations of French women's prose. The role of the journal of Foreign Literature "Vsesvit" is described. It has been established that the Soviet period had its particularities of translation of French female literature through the interaction of different contexts – historical, cultural and political, literary, which influenced the choice of translation methods and the degree of faithfulness to the author's plan. The role of ideological factors, including censorship, attitude to feminism, literary canons and translation were also under consideration. Special emphasis is given to the publications in the journal "Vsesvit". The paper also contains the discussion of major difficulties translators (Viktor Koptilov and Hryhoriy Filipchuk) experience in rendering Françoise Sagan (*Un profil perdu*) and Régine Deforges's (*Sous le Ciel de Novgorod*) novels in the target language. The Ukrainian translation by V. Koptilov of the novel «*Un Profil Perdu*» by Françoise Sagan was analyzed. Certain shifts in translation towards minimization or hyperbolization of feminine and masculine characters' features can be interpreted as a translator's effort to increase the expression of the translated text. The results of the study showed that the publication in 1991 of the novel by R. Deforges "Sous le Ciel de Novgorod" translated by H. Filipchuk became the desire of Ukraine to go out of the colonial translation discourse of the USSR and dependence on the ideology and publishing policy of Moscow. This novel contains erotic scenes, which for the first time in the history of French-Ukrainian translation were reproduced into Ukrainian. R. Deforges' "Sous le Ciel de Novgorod" was published in Ukrainian translation under the title "Anna Kyivska". The analysis demonstrates that translators used lexical and stylistic resources of the Ukrainian language, thus applying the strategy of domestication.*

Key words: French women's prose, history of Ukrainian translation, role of the Journal of World Literature "Vsesvit".

Вступ

Жіночій прозі у літературному процесі Франції належить визначне місце. На сучасному етапі жіноча література є невіддільною складовою культурного розвитку французької нації і визначає пріоритети еволюції багатьох літературних жанрів.

Об'єктом цієї розвідки є видані матеріали французької жіночої прози радянського періоду (в тому числі у журналі «Всесвіт»). Наукова новизна статті полягає в тому, що вперше було зроблено спробу проаналізувати і систематизувати доробок українських перекладів саме французької жіночої прози.

Метою статті є висвітлення історії українського художнього перекладу та ролі журналу «Всесвіт». Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань:

- окреслити коло французьких жіночих перекладів творів;
- з'ясувати історичні обставини, за яких вийшли українські переклади французької жіночої прози;
- зробити висновки щодо значущості в історії українського перекладу французької жіночої прози.

Результати і обговорення

Радянський період перекладу французької жіночої прози розпочався, на нашу думку, з публікації у 1918 році в Катеринославі казки Ж. Санд «Дуб-говорун» і завершився перекладом у 1991 році роману Р. Дефорж «Анна Київська» («*Sous le ciel de Novgorod*»). За весь цей час українською мовою було перекладено майже три десятки художніх творів, написаних французькими письменницями. Прикметно те, що більшість із них становлять короткі оповідання, нариси та новели і лише три романи: у 1930 році – роман Ж. Санд «Гріх пана Антуана», у 1976 році – роман Ф. Саган «Тьмянний профіль» і в 1991 році – роман Р. Дефорж «Анна Київська». Таким чином, вже в перші роки існування Української республіки з'являються поодинокі переклади французьких авторок.

Важливою віхою становлення французько-українського перекладу жіночої прози в радянську добу вважаємо публікацію у 1976 році в журналі «Всесвіт» українського перекладу роману Ф. Саган «Тьмянний профіль» («*Un profil perdu*»), здійсненого молодим перекладачем і майбутнім видатним теоретиком українського перекладознавства В. Коптіловим. По суті, зазначений роман можна розглядати як перший україномовний твір представниці сучасного французького фемінізму. За радянських часів українською мовою було видано ще чотири твори Ф. Саган: у 1983 році у видавництві «Молодь» у перекладі В. Омельченка і Я. Кравця окремим виданням вийшли повісті «Чи любите ви Брамса?», «Сонячний промінь в холодній воді» та «Здрастуй, печаль!», а в 1984 році журнал «Всесвіт» друкує коротке оповідання «Ніч собаки» в перекладі Я. Ковалю. Ф. Саган, відтак, можемо назвати свого роду «рекордсменкою» з кількості українських перекладів у радянський період – п'ять творів. За радянських часів не надто багато уваги приділяли аналізу україномовних перекладів. Однак цього не можна сказати, якщо говорити про дослідження перекладів творів Ф. Саган українською мовою в часи незалежності. У 2013 році з'являється стаття М. Д. Марінашвілі щодо аналізу лексико-семантичних і лексико-синтаксичних трансформацій у перекладі роману Ф. Саган «*Bonjour tristesse*» («Здрастуй, печаль!») українською мовою (Марінашвілі 2013: 91–95), а у 2014 році – стаття І. М. Одрехівської щодо аналізу перекладацьких трансформацій В. Коптілова в перекладі роману «Тьмянний профіль» (Одрехівська 2014: 237–241). Ця стаття тим більше цікава тому, що І. М. Одрехівська аналізує перекладацькі трансформації В. Коптілова з урахуванням гендерної ідентичності перекладача. Займаючись детальним дослідженням творчого та життєвого шляху видатного українського теоретика та практика художнього та поетичного перекладу В. Коптілова, І. Одрехівська досить ґрунтовно і детально аналізує перекладацькі трансформації, до яких він вдається. Загалом, демонструючи численні приклади слів, висловів і фраз,

які В. Коптілов часто інтерпретує в перекладі, за оцінкою І. М. Одрехівської, виходячи зі своєї маскулінної сутності, дослідниця все-таки резюмує, що не варто говорити про гендерну інтерференцію як певну закономірність, швидше психологічна сумісність автора й перекладача відіграє вирішальну роль у створенні адекватної іншомовної версії, що забезпечило успіх українського перекладу роману «Тьмянний профіль» (Одрехівська 2014: 241).

Подібне бачення І.М. Одрехівської відсутності впливу гендерної ідентичності перекладача на адекватність перекладу і відтворення гендерних конотацій виглядає спірним. Лише певною мірою можна погодитися з її думкою про те, що загалом В. Коптілову вдалося донести до українського читача основну ідею роману французької письменниці та словесно відтворити як візуальні, так і внутрішні образи героїв. На нашу думку, певні зсуви в перекладі в бік мінімізації чи гіперболізації фемінно-маскулінних рис героїв роману можна трактувати як намагання перекладача дещо посилити експресію перекладного тексту. Щоправда, в таких випадках перекладач інколи жертвує, наприклад, точністю перекладу.

Так, у своєму романі Ф. Саган дуже колоритно вимальовує образи головних та другорядних героїв з числа різних прошарків тогочасного паризького суспільства. Одним із таких яскравих образів «світського» Парижа є мадам Дебу, яка *«неподільно панувала в своєму світському гуртку»* (Саган 1976: 4). Вольова, значною мірою категорична і незалежна, мадам Дебу, за свідченням Ф. Саган, вміла помітити «традиційність» в «авангардизмі» і «елементи новаторства в традиційному»:

«... Ses ukases comme ses engouements étaient inflexibles. Enfin, elle distinguait tout de suite ce qu'il y avait de retardataire dans une œuvre d'avant-garde et d'audacieux dans une œuvre conventionnelle. Au demeurant, s'il n'y avait eu en elle cette méchanceté native et permanente, elle eût été intelligente» (Sagan 2010 : 6).

«... Її переконання й уподобання були несхитні. Вона відразу помічала риси традиційності в авангардистському творі й елементи новаторства в традиційному. А втім, хоч яка вона була категорична, – зроду, завжди й у всьому, – кебети їй не бракувало» (Саган 1976: 4).

В цілому, на наше переконання, український перекладач В. Коптілов доніс до українського читача правдиво відтворений образ мадам Дебу. Але, з одного боку, В. Коптілов жодним чином не відобразив у перекладі вживання французькою письменницею російського походження запозиченого слова «ukases» – «укази», а з іншого – він практично повністю граматично трансформує останнє речення, до того ж неправильно передаючи значення слова «*méchanceté*» («злість, озлобленість») словом «категорична». Безперечно, мадам Дебу є досить категоричною і вольовою жінкою, але, на додаток до цього, Ф. Саган повідомляє нам і про її «*postійну та вроджену озлобленість*», що вже становить нову та іншу негативну рису характеру героїні, приховану в перекладі від українського читача. Таким чином, відбувається певного роду «мінімізація» негативних рис жіночого образу, що, в принципі, відповідно до наших досліджень, не є характерною «маскулінною» особливістю для перекладачів-чоловіків.

Дещо невдало, на наше сприйняття, В. Коптілов використав мало-вживане розмовне українське слово «кебета» на відтворення вжитого в оригіналі слова «*intelligente*», незважаючи на те, що воно несе в собі такі значення, як: *здібність, уміння, хист, розум* (СУМ: Т. 4: 138). Розмовна мова – слова та стиль – зовсім не характерні для образу мадам Дебу, саме тому, на нашу думку, в даному випадку стратегія «одомашнення», притаманна для перекладацької манери В. Коптілова, не просто неточно відтворює оригінал, а в певній мірі його деформує.

Безперечно цікавим з точки зору перекладацького аналізу є роман Ф. Саган «*Bonjour tristesse*», перекладений Я. Кравцем та виданий в Україні у 1983 році. Перекладач вдається до багатьох перекладацьких трансформацій, які, втім, у переважній більшості можна назвати вдалимими і такими, що відтворюють задум авторки роману. Хоча вже сам український варіант перекладу назви французького роману («*Здрастуй, печаль!*») наводить на думку щодо калькування з російського варіанту («*Здравствуй, грусть*»), виконаного Ю. Яхніною у 1974 році.

Як видно, з початку радянського періоду і аж до 80-их років минулого сторіччя читач не мав змоги ознайомитися (за винятком роману Ф. Саган «Тьмянний профіль») з україномовними перекладами творів таких всесвітньо відомих на той час французьких письменниць, як добре знана (з російськомовних перекладів) у Радянському Союзі лауреатка Гонкурівської премії Е. Тріоле, родоначальниця нового постмодерністського жанру – «нового роману» Н. Саррот (за винятком уривку з роману «Золоті плоди» в перекладі В. Пащенко); ані з творами М. Юрсенар, С. де Бовуар, М. Дюрас, П. Констан, К. Пейзан, М. Кардиналь, Ф. Малле-Жоріс, Р. Дефорж, В. Курі-Гати, А. Ерно, С. Жермен та інших.

Певною мірою переламним у плані українського перекладу творів французьких письменниць стали 80-ті роки минулого сторіччя, які ознаменували своєрідний прорив не лише в кількісному, але й в якісному вираженні: починають з'являтися не лише невеликі твори поодиноких французьких письменниць, а й цілі серії повістей та романів. Так, упродовж останнього десятиріччя «радянського» періоду (1980-1991 рр.) в Україні було перекладено українською і видано 14 художніх творів французьких письменниць, а саме: Ф. Малле-Жоріс «*Я хотіла б зроти на акордеоні*» (в перекладі Ф. Горбач, Всесвіт, 1981), «*Діснейленд*» (у перекладі М. Венгренівської, Всесвіт, 1990), «*Нантакет*» (у перекладі Р. Осадчука, Всесвіт, 1990); К. Пейзан «*Велична Жюльєна*» (в перекладі О. Леонтович, Всесвіт, 1982), «*Такий недосконалий молодик*» (у перекладі О. Леонтович, Всесвіт, 1984); три повісті Ф. Саган: «*Чи любите Ви Брамса?*» (в перекладі В. Омельченка), «*Сонячний промінь в холодній воді*» (в перекладі В. Омельченка) та «*Здрастуй, печаль!*» (у перекладі Я. Кравця в київському видавництві «Молодь», 1983), «*Ніч собаки*» (в перекладі Я. Ковалю, Всесвіт, 1984); М. Юрсенар «*Як урятувати старий Ван Фо*», «*Усмішка Марка Кралевича*», «*Материнське молоко*» (із серії «*Східні новели*», всі – в перекладі Ф. Горбач, Всесвіт, 1984); «*Фуггери з Кельну*» (розділ з роману «*Чорна магія*», (в перекладі М. Калитовської у журналі «Сучасність», 1984).

Прикметно, що неоціненну роль у популяризації французьких жіночих творів в Україні протягом всього радянського періоду, як і в роки незалежності України, відігравав журнал зарубіжної літератури «Всесвіт». Незмінним принципом журналу до 1993 р. було видавати іноземну прозу тільки вперше на радянському і пострадянському просторі. І це були твори перекладені українською мовою. Абсолютна більшість перекладів творів французьких письменниць публікувалася саме в ньому. Як стверджує у монографії Т. Шмігер, що саме «Всесвіт» посприяв найбільше активізації досліджень з історії перекладу в Україні й рецепції української літератури за кордоном (Шмігер 2009: 156).

Незадовго до здобуття Україною незалежності у 1991 році цей журнал публікує роман Р. Дефорж «Анна Київська» в перекладі Г. Філіпчука. Певною мірою переклад та видання роману Р. Дефорж стало ознакою не лише здобуття Україною незалежності, але й актуалізації фемінного/гендерного перекладу. Цей роман є насамперед історичним за своєю суттю, він містить сцени відверто еротичного характеру, які практично вперше наважилися перекладати з французької мови українською. Сам вибір твору цієї письменниці для перекладу вже став прогресивним кроком. Р. Дефорж активно захищала та популяризувала феміністські ідеї, відстоюючи у своїх романах право жінки бачити в собі саму себе, включаючи сексуальні стосунки. Тому роман «Анна Київська», на нашу думку, можна вважати перехідним моментом у розвитку французько-українського гендерного перекладу від «радянського» періоду до «періоду незалежності». Початок нового етапу був ознаменований перекладом та публікацією в 1994 році в Україні фундаментальної праці світового фемінізму – есе С. де Бовуар «Друга стаття». Л. Коломієць слушно зауважує, що перекладна література становить собою невід'ємну ланку національного літературного процесу (Коломієць 2013: 10).

Зазначимо, що до переліку письменниць жанру жіночого історичного роману, перекладених українською мовою, можна віднести лише Р. Дефорж з її романом «*Sous le ciel de Novgorod*» (в українському варіанті перекладу під назвою «Анна Київська»). При цьому у французькій прозі до історичної тематики вдавалася не лише Р. Дефорж. Можна згадати дуже популярну в світі французьку письменницю Ж. Бенцоні, твори якої російською мовою, починаючи з 1991 року, у надзвичайно великій кількості досі друкують різні, не лише російські, а й українські (наприклад, «Фоліо», Харків; «Видавець», Запоріжжя) видавництва. Як результат, світ побачили десятки популярних романів Ж. Бенцоні на історичну та історично-любовну тематику, але, як не дивно, не українською мовою.

Твір Р. Дефорж становить неабиякий інтерес у плані аналізу його перекладу українською мовою. Вже зміна Г. Філіпчуком назви роману «*Sous le ciel de Novgorod*» («Під небом Новгородом») на «Анну Київську» відразу вказує українському читачеві на його історичність, пов'язану з видатною українською королевою Франції, задаючи «жіночу» ноту в сприйнятті тексту.

Роман насичений численними історичними фактами, величними посталями та подіями майже тисячолітньої давнини, його мова рясніє великою кількістю слов'янських слів і висловів. Досить прості граматичні конструкції,

речення, діалоги, географічні назви, численні назви богів, імена королів, царів та інших тогочасних правителів, представників духовенства і простих людей, здавалося, загалом не створюють проблем перекладу.

Все-таки неточності або невідповідності в перекладі Г. Філіпчука є. Відразу скажемо, що ці неточності зовсім не спотворюють загалом смислу оригіналу і стосуються переважно лише певних лексико-семантичних «зсувів» чи незрозумілих «пропусків».

Так, спочатку перекладач не уточнює, що сестра королеви Анни є її молочною сестрою, також не вказуючи спочатку її ім'я – Ірина, ніби його взагалі не існує:

- *Pour la recompenser, je demanderai au roi, mon epoux, qu`il dote richement **ma soeur de lait** et lui procure un beau mari* (Desforges 1988: 23).

– У винагороду я попрошу короля, свого чоловіка, щоб він дав **їй** багатий посаг і знайшов гарного жениха (Дефорж 1991: 6).

- *Sobrement vetue, **accompagnee de sa soeur de lait Irene** et de Philippe, Anne voulut revoir une derniere fois les innombrables marches du Podol...* (9, 39).

- *Скромно вдягшись, Анна в супроводі молочної сестри та Пилипа пішла востаннє подивитися на численні подільські ринки...* (Дефорж 1991: 12).

Що стосується відтворення гендерних маркерів у перекладі, то вартим уваги є приклад перекладу прізвища одного з охоронців Анни – Пилипа, який під час полювання врятував її від розлюченого зубра. Р. Дефорж дає йому прізвище «*Viétcha*». Власне ім'я *Philippe*, що в українському перекладі Г. Філіпчука звучить як *Пилип*, варто було б передати шляхом транскрибування, а не вдаватися до стратегії одомашнення. У виносі французька письменниця зазначає, що слово «*Viétcha*» означає «*écureuil*» (m) – білка. Якби в перекладі Пилипа прозвали «білкою» (слово жіночого роду), то це не було б співзвучне з чоловічим ім'ям. Вочевидь, саме через це Г. Філіпчук дає чоловікові прізвище чоловічого роду – «*Зайчик*». Але українське слово «*заєць*» практично завжди актуалізує асоціативні смисли побоювання, страху, що аж ніяк не корелюється із хоробрим вчинком Пилипа, який накинувся на оскаженого зубра, що ледь не вбив Анну.

«*Souvent, en riant, elle l`avait comparé a un **écureuil**, ce qui ne plaisait vraiment a Philippe*» (Desforges 1988: 34).

«*Анна часто, сміючись, порівнювала його із **зайчиком**, хоч Пилипові це й не подобалося*» (Дефорж 1991: 10).

Швидше за все, авторка переплутала російське слово «вече» і «векша» (діал). У словнику В. Даля «векша» тлумачиться як «представниця роду білок, мись» (Даль 2001: 290). В українському перекладі варто було б «*Viétcha*» перекласти як «мись» (так, в історичному романі «Диво» П. Загребельного вживається староукраїнське слово «мись», що означає «білка»). В «Українській енциклопедії рідкісних слів та варіантів їх значення» *мись* означає *білку*. У випадку вживання перекладачем слова «мись» на позначення «білки», по-перше, це відповідало б французькому оригіналу у формі чоловічого роду, по-друге, враховуючи, що дане слово невідоме широкому

українському читацькому загалу, перекладачеві варто було б скористатися стратегією «виноски». Таким чином, перекладач залишився б вірним задуму авторки. Або ж варто було перекласти як «русак», що означає сірого зайця і не настільки асоціюється з острахом, як слово «заєць» (СУМ: Т. 7: 910 – 911).

Таким чином, нового і більш якісного виміру французько-український переклад жіночої прози набув у 70-80-ті роки ХХ сторіччя. Цей період характеризується кількісним збільшенням перекладів жіночої літератури та їх стрімким входженням до системи національної літератури та культури України. Він тривав до 1991 року і завершився публікацією роману Р. Дефорж «Анна Київська». Провідну роль у популяризації французької не лише літератури, а й культури в ті часи відіграв журнал зарубіжної літератури «Всесвіт». Важливою подією для становлення французько-українського перекладу жіночої прози в радянську добу стала публікація у 1976 році в журналі «Всесвіт» українського варіанту роману Ф. Саган «Тьмянний профіль» у перекладі видатного українського перекладача В. Коптілова.

Висновки

Отже, передвісником здобуття Україною незалежності у 1991 році в сфері перекладу стала публікація журналом «Всесвіт» роману Р. Дефорж «Анна Київська» в перекладі Г. Філіпчука. Публікація саме цього роману Р. Дефорж в Україні стала новим етапом у контексті фемінного/гендерного перекладу, який, на жаль, жодним чином не був удостоєний уваги з боку українських літературознавців, мовознавців та перекладознавців. Історичний за своєю суттю, цей роман містить сцени відверто еротичного характеру, які вперше в історії французько-українського перекладу довелося перекладати українською мовою. Вибір для перекладу цього роману Р. Дефорж став певною мірою революційним, оскільки саме ця французька письменниця була активною захисницею і популяризаторкою феміністських ідей. Саме роман Р. Дефорж «Анна Київська», на нашу думку, став перехідним етапом у розвитку французько-українського гендерного перекладу від «радянського» періоду до «пострадянського» або, іншими словами, «періоду незалежності». Завдяки редакційній політиці журналу «Всесвіт» читачі отримали змогу ознайомитися із літературою Заходу незважаючи на ідеологічні настанови та політичну цензуру, що були у Радянському Союзі.

Список літератури

Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка. Современное написание: В 4 т. Т.1. А – З. М. : ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство Астрель», 2001. XXVI, 1158 с.

Дефорж Р. Анна Київська / Режіна Дефорж; [пер. з франц. Г. Філіпчук] // «Всесвіт». 1991. Ч.1, С. 3–75.

Коломієць Л.В. Український художній переклад та перекладачі 1920–30-х років: матеріали до курсу «Історія перекладу»: навчальний посібник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. 559 с.

Марінашвілі М. Д. Лексичні трансформації й експресивна конкретизація у перекладі (на матеріалі перекладу роману Ф. Саган «Bonjour tristesse» українською мовою) // Мова. 2013. № 19. С. 91-95.

Одрехівська І. М. Особливості чоловічого перекладацького письма В. Коптілова при

ДЯЧУК Л.С. УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕКЛАДИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ПРОЗИ...

інтерпретації фемінного роману Франсуази Саган «Un Profil Perdu» [Текст] / І. М. Одрехівська // Молодий вчений. 2014. № 12.

Саган Ф. Тьмянний профіль / Франсуаза Саган; [пер. з франц. В. Коптілов] // Всесвіт. 1976. № 8. С. 3-70.

Словник української мови: у 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1970-1980.

Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя: [монографія]. К.: Смолоскип, 2009. 342 с.

Desforges R. Sous le Ciel de Novgorod / Régine Desforges. P.: Fayard, 1988. 380 p.

Sagan F. Un profil perdu / Françoise Sagan. P.: Flammarion, 1974; rééd. P.: Stock. 2010. 208 p.

References

Dal, V. I. (2001). Tolkovy slovar zhivogo velikoruskogo iazyka. Covremennoe napisanie: V 4 t. T.1. A – Z / V. I. Dal. – M. : OOO «Izdatelstvo AST»: OOO «Izdatelstvo Astrel». KhKhVI, 1158.

Deforz, R. (1991). Anna Kyivska / Rezhina Deforz; [per. z frants. H. Filipchuk] // «Vsesvit». Ch.1, 3–75.

Kolomiets, L.V. (2013). Ukrainskyi khudozhnii pereklad ta perekladachi 1920–30-kh rokiv: materialy do kursu «Istoriia perekladu»: navchalnyi posibnyk. K.: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskyi universytet», 559.

Marinashvili, M. D. (2013). Leksychni transformatsii y ekspresyvna konkretyzatsiia u perekladi (na materialii perekladu romanu F. Sahan «Bonjour tristesse» ukrainskoiu movoiu) // Mova. – № 19, 91-95.

Odrekhivska, I. M. (2014). Osoblyvosti cholovichoho perekladatskoho pysma V. Koptilova pry interpretatsii feminnoho romanu Fransuazy Sahan «Un Profil Perdu» [Текст] / І. М. Одрехівська // Molodyi vchenyi. – № 12.

Sagan, F. (1976). Tmiany profil / Fransuaza Sahan; [per. z frants. V. Koptilov] // Vsesvit.– № 8, 3-70.

Slovnyk ukrainskoi movy: u 11 tt (1970-1980). / AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. – K.: Naukova dumka.

Shmiher, T. (2009). Istoriia ukrainskoho perekladoznavstva XX storichchia : [monohrafiia] / T. Shmiher. – K.: Smoloskyp, 342.

Desforges, R. (1988). Sous le Ciel de Novgorod / Régine Desforges. P.: Fayard, 380.

Sagan, F. (2010). Un profil perdu / Françoise Sagan. P.: Flammarion, 1974; rééd. P.: Stock, 208.

Стаття надійшла до редакції 29.09.2018 р.